

Wpływ podważania stawki referencyjnej WIBOR

na stabilność sektora finansowego oraz na gospodarkę Polski

Autorzy raportu: Piotr Pawliczak i Leszek Skiba

Skala: WIBOR to krwiobieg polskiej gospodarki

Aktywa finansowe wykorzystujące WIBOR, stan na koniec 2024 r.

6,07 bln zł

łączna wartość aktywów
z instrumentami
pochodnymi

≈ 167% PKB

**1 664 mld
zł**

aktywa bez
instrumentów
pochodnych

kredyty, obligacje, leasing

**1 074 mld
zł**

aktywa banków i SKOK
oparte na WIBOR

≈ 32% aktywów sektora

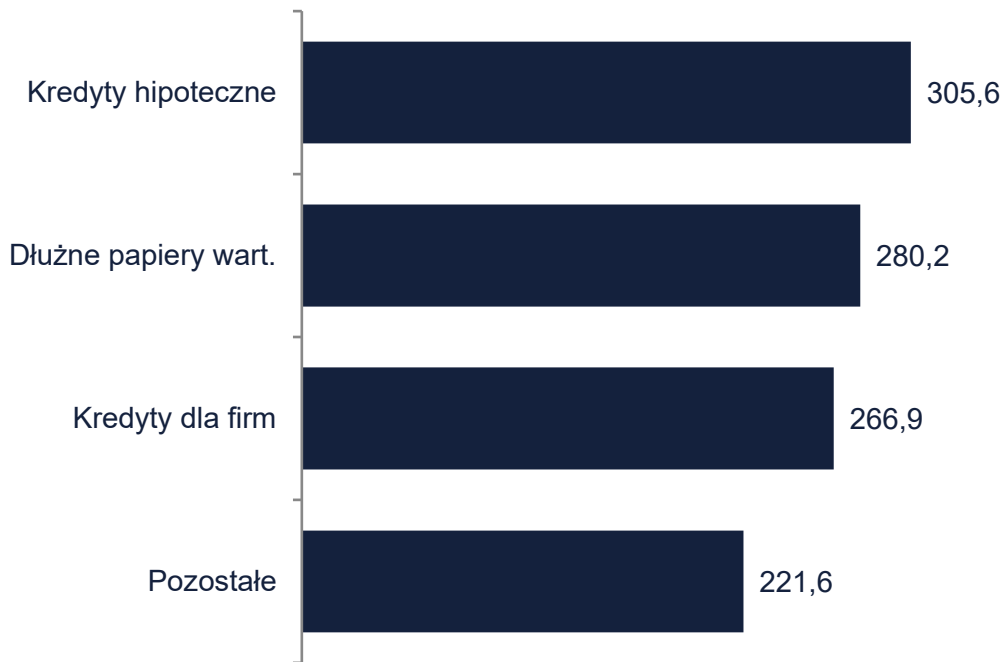
> 0,99

korelacja WIBOR 3M ze
stopą referencyjną NBP

lata 2007–2025

Na czym opiera się WIBOR w bankach

Aktywa sektora bankowego i SKOK powiązane z WIBOR-em (mld zł)

480,7 mld zł

rynek obligacji opartych na WIBOR, w tym 293,1 mld zł obligacji skarbowych

98,3 mld zł

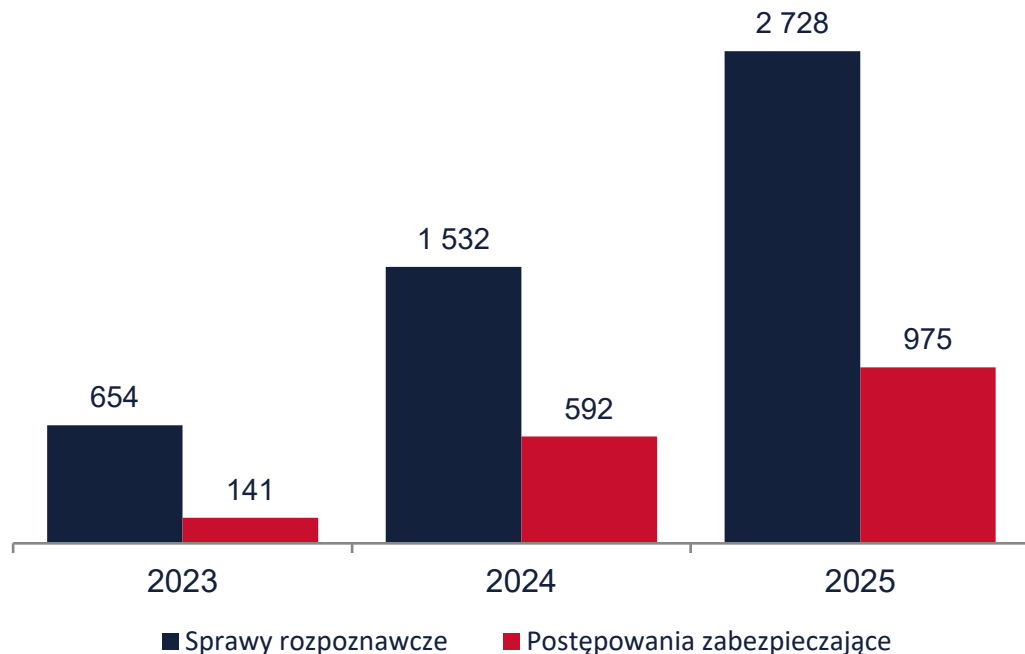
kredyty hipoteczne banków spółdzielczych (488 banków)

40% / 36%

udział aktywów opartych na WIBOR 3M / WIBOR 6M

Liczba sporów sądowych szybko rośnie

Sprawy w I instancji dotyczące kredytów złotych opartych na WIBOR (dane narastające)

**Ale wyroki nie podważają
samego wskaźnika**

~1,5%

zakończonych spraw korzystnych dla
konsumentów w kwestii konstrukcji WIBOR

1 z 154

prawomocnych wyroków unieważniło
umowę – i nie z powodu WIBOR-u

Jak wyznaczany jest WIBOR

Licencjonowany administrator, nadzór KNF i reżim unijnego rozporządzenia BMR

1

Dane transakcyjne

depozyty zawarte przez banki panelowe na rynku bazowym

2

Dane interpolowane

wyliczenia z transakcji na innych terminach

3

Inne dane rynkowe

dane z rynków powiązanych z rynkiem bazowym

4

Kwotowania wiążące

oferty, po których banki muszą zawrzeć transakcję

Kluczowe fakty

- Administrator: GPW Benchmark S.A., zezwolenie KNF z 16.12.2020 r.
- Status wskaźnika kluczowego (BMR) od 26.03.2019 r.
- Metoda kaskady danych zatwierdzona przez nadzór
- Dla 3M/6M poziom 1 to tylko 0–5% – efekt nadpłynności banków
- Nigdy nie stwierdzono manipulacji WIBOR-em

Przełom: wyrok TSUE z 12 lutego 2026 r.

Sprawa C-471/24 – Trybunał potwierdził tezy opinii Rzecznika Generalnego

Sądy nie badają metodologii

Ocena prawidłowości wyznaczania WIBOR-u należy do organu nadzoru, nie do sądów powszechnych.

Brak obowiązku technicznych wyjaśnień

Bank nie musi przekazywać szczegółów metodologii – może odesłać do informacji administratora.

Co bank musi przekazać

Nazwę wskaźnika, jego administratora oraz wpływ wzrostu wskaźnika na ratę i koszt kredytu.

Wniosek: oś sporu przesuwana się z konstrukcji wskaźnika na obowiązki informacyjne konkretnego banku – to ryzyko indywidualne, nie systemowe.

WIBOR to nie „frankowicze bis”

Zasadnicze różnice między sporami o kredyty walutowe a złotowe

Kredyty CHF

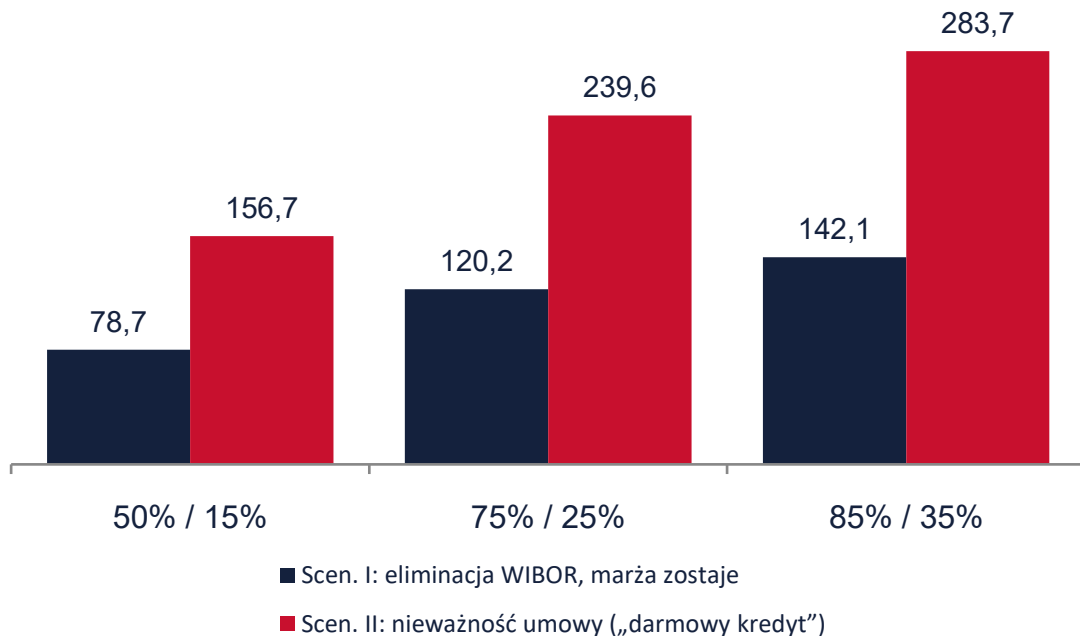
- Kurs przeliczeniowy w dużej mierze ustalał bank
- Silna asymetria informacyjna bank – klient
- Portfele skupione w dobrze skapitalizowanych bankach
- Rezerwy ponad 102 mld zł budowane przez 6 lat

Kredyty oparte na WIBOR

- Wskaźnik ustalany przez niezależnego administratora
- Publiczna, audytowana metodologia pod nadzorem KNF
- Kredyty w portfelach niemal wszystkich banków, w tym 488 spółdzielczych
- Brak doświadczenia wielu banków w obsłudze masowych sporów

Scenariusz negatywny: nawet 284 mld zł kosztów

Łączne koszty dla banków wg prawdopodobieństwa pozwu (kredyty aktywne / spłacone), mld zł

322 mld zł

cały kapitał własny sektora bankowego (koniec 2025 r.)

218,1 mld zł

odsetek z kredytów hipotecznych na WIBOR w latach 1997–2025, plus 35,2 mld zł opłat i prowizji

Skutki dla całej gospodarki

Stabilność finansowa to dobro publiczne – koszty poniosłyby nie tylko banki

15 lat na rezerwy

Przy rekordowym tempie z 2023 r. (< 20 mld zł rocznie) zebranie 284 mld zł zajęłoby ok. 15 lat.

Droższy i rzadszy kredyt

Ograniczenie akcji kredytowej, wyższe marże, opłaty i prowizje dla wszystkich klientów.

Wyższy koszt długu państwa

+100 pb rentowności obligacji zmiennokuponowych to ok. 3 mld zł rocznie dla budżetu.

Rating i polityka NBP

Ryzyko obniżenia ratingu i osłabienie transmisji decyzji RPP do gospodarki.

Oszczędności Polaków

Spadek wartości obligacji w portfelach PPK, OFE i funduszy inwestycyjnych.

Koniec kredytu zmiennego?

Przy przegranych także dla umów po 2017 r. banki mogłyby wycofać taki kredyt z oferty.

Rekomendacje dla instytucji nadzorczych

1

KSF

Utrzymać stanowisko o zgodności WIBOR z prawem krajowym i unijnym (BMR)

2

UOKiK

Przyspieszyć prace nad jednolitym wzorem umowy o kredyt hipoteczny

3

Banki + UOKiK

Równolegle przygotować procedury i systemy do wdrożenia wzoru umowy

4

KSF, MS, UOKiK

Uregulować obrót roszczeniami ze spłaconych kredytów hipotecznych

5

UOKiK

Wymusić w reklamach usług „antybankowych” jasne ryzyko, czas i koszty sporu

6

MF

Rozważyć 95% podatek od zysku podmiotów skupujących roszczenia

Ochrona konsumenta i stabilność finansowa nie są wartościami przeciwstawnymi – obie służą temu samemu odbiorcy.